

LBRIS

We know
books

D. I. ATANASIU

NYUSU

Roman

Hoffman

DTP: Hoffman Design
Tipar: Hoffman Print

© Editura Hoffman, 2023, pentru prezenta ediție.

Această carte este protejată prin Copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

EDITURA HOFFMAN SRL
Fax: 0249 460 218
Tel: 0740.984.910
contact@editurahoffman.ro
www.EdituraHoffman.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ATANASIU, D. I.
Nyusu /D. I. Atanasiu . -
Caracal: Editura Hoffman, 2023
ISBN 978-606-46-1837-5

821.135.1

CARTEA MORMINTELOR

I

Nu m-am gândit niciodată, că aş avea vreo cât de slabă aplecare spre literatură. Ca orice adolescent, am avut și eu poate clipe de reverie, am adormit și eu cu poeziile lui Eminescu sub perină. Au fost însă așa de rare, așa de fugare, clipele acelea!...

Copil de oameni săraci, cu o structură sufletească mai pozitivistă, încă din liceu m-au atras mai mult științele exacte, disciplinele rigide.

Primăvara a trecut, an de an, străină de prima mea tinerețe, de copilăria mea.

Niciodată n-am fost atent când a dat cel dintâi mugur de frunză în liliacul de sub fereastra mea. Când, întâmplător, băgăm de seamă că cireșii, vișinii, caișii sunt troieniți de plăpânde flori roz-albe, treceam pe sub podoaba lor dumnezeiască străin...

Mă preocupa, copil de 17 ani, mai de grabă o problemă de algebră superioară sau de trigonometrie, decât nebuna frumusețe îmbălsămată a unei nopți de Mai.

De aceea, după ce mi-am trecut bacalaureatul, într-un orașel din fundul Moldovei, în fața unei comisii de oameni solemnii, în toamnă m-am înscris la facultatea de medicină din Iași.

Cele ce voi povesti în această carte sunt lucruri străine de viața mea, așa încât ce interesează pe cititor anii mei de studenție și de trudă?

Ca și în liceu, student acum, nu eram robit decât de disciplina carierei căreia mă hotărâsem.

Absolvent al facultății, de multă vreme intern la unul din spitalele lașului, peste surmenajul studiului s-a adăogat o boală grea din care, pentru ca să fiu salvat, a fost nevoie de-o intervenție chirurgicală și apoi, pentru ca să-mi liniștesc durerile, de injecții cu morfină.

Am părăsit patul nu mai știu după câtă vreme, dar dacă am fost vindecat, tocmai această vindecare, fără să știe nimeni, mi-a strecurat în sânge și în suflet altă boală mai gravă; devenisem morfinoman.

Ca intern, bucurându-mă de încrederea profesorului, căci o câștigasem prin studii serioase, aveam la dispoziție toate medicamentele și, bineînțeles, dulcea și blestemata otravă.

Îmi dădeam seama perfect că mă prăbușesc, dar pentru cele două, trei ceasuri de înviore, de fericită beție a morfinei, uitam celelalte care urmau, ca oboseala fizică, dezgustul de viață, neliniștea și destrămarea.

Organismul meu, destul de plătând de altfel, reclama din ce în ce doze tot mai puternice și tot mai des repetate.

E curios și totuși explicabil: medicul din mine raționa perfect că merg spre prăbușire, dar nu putea porunci omului care eram, să se oprească.

Trăiam sub teroarea deznodământului pe care, ca om de știință, nu mi-l prevedeam, ci știam că va veni în mod fatal, dar le ignoram pe toate în fața seringii care, îmi dădea drăceasca beție a fericirii bolnave.

Într-o zi însă, s-a petrecut cu mine o minune.

La clinica unde eram intern a fost adus de familie un tânăr de vreo 30 de ani, pentru dezintoxicare tocmai de boala mea: morfina.

Moștenise milioane și în câțiva ani le zvârlise speculanților care, pe prețuri fantastice, îi ofereau otrava.

Pus sub supraveghere de către familie, în disperarea lui că nu mai are bani, că nu-și mai poate procura otrava, se strecoară în casa unui prieten bogat, îi fură șaptezeci de mii de lei și cu suma aceasta își dobândește ultimul flacon de morfină.

Internat la noi în clinică, urmărindu-i zbuciumul și dându-mi seama ce mă așteaptă și pe mine, am avut atunci o fericită clipă de reculegere.

Fără să mă gândesc prea mult, am intrat în cabinetul profesorului meu și i-am făcut cumplita mărturisire.

Profesorul mă iubea mult și am citit pe figura lui durerea. M-a întrebat doar atât:

— Mai știe cineva de prăbușirea d-tale?

— Nu, domnule profesor, și tocmai de aceea dați-mi un concediu, dați-mi o scrisoare, vreau să plec la București, ca să mă salvez. Cred că nu e totul pierdut.

Fără să-mi spună un cuvânt, profesorul mi-a dat scrisoarea cerută, mi-a dat concediu, mi-a dat și banii de care aveam nevoie:

— Pleacă cu primul tren, atât mi-a spus și mi-a întins mâna cald, mângâietor, ca de prieten îndurerat.

Mi-am făcut repede bagajul și față de camarazi am motivat urgenta mea plecare cu niște grave chestiuni familiare.

Când am plecat din clinică, fără să-mi dau seama, am luat seringă și un flacon de morfină.

Noaptea, în tren, mi-am făcut două injecții, iar dimineață, când am ajuns în gara de Nord, obosit, sfârșit, într-un closet mi-am făcut și ultima injecție, două seringi pline.

Am intrat imediat în faza beției fericite; n-am mai simțit oboseala drumului.

Renăscusem, eram fericit, înviorat, toate erau frumoase, viu colorate în jurul meu.

Blestemată fericire, care nu durează decât câteva ceasuri!

Am luat o mașină și încă sub stăpânirea otrăvii, am ajuns la Spitalul Central de boli nervoase unde am dat scrisoarea profesorului meu.

Mi s-a pus imediat la dispoziție o rezervă la clinica I-a de psihiatrie și trei zile am fost nebun.

Îmi lipsea otrava și sufeream groaznic din cauza aceasta. Alergam în neștire prin cameră, loveam pereții cu pumnii, urlam, plângeam, gemeam crâncen.

Profesorul, marele profesor șef al clinicii, văzând starea în care mă aflam, la un moment dat, a voit să-mi servească o doză – redusă, bineînțeles – de morfină, pentru ca procesul de dezintoxicare să se facă mai pe nesimțite.

Am refuzat cu îndârjire. Începuse să lucreze conștiința și aceasta însemna o mare biruință asupra mea însumi.

După trei zile am putut să mă liniștesc. Simțeam o oboseală groaznică în întreaga mea ființă. Stăteam ceasuri întregi în cameră, întins pe pat, fără gânduri, fără suferințe, absent la toate cele ce se petreceau în jurul meu.

Noaptea mă chinuiam însă cu insomnia. Mi se făceau injecții cu luminal, cu sedol și totuși nervii nu cedau.

A fost o perioadă de câteva zile, până când a început și insomnia să se dea înfrântă.

Într-o dimineață am ieșit din camera mea și am legat cunoștință cu ceilalți bolnavi, vecini de sală și tovarăși de suferință.

În fața mea era un salon de clasa I-a, mare, cu patru paturi. Lângă perete domnea ca un pașă, nea Nae, „nașu”, cum îi spuneau tovarășii lui de cameră; un oborean adus pentru dezintoxicare alcoolică, dar căruia, după cum spunea el, medicii îi greșiseră diagnosticul, „nașu” nesuferind decât de o slabă și trecătoare congestie pulmonară!

Nea Nae era un hâtru bun de glume, culese de prin toate cârciumile cartierelor bucureștene, unele mai fără perdea ca altele, dar toate servite cu un umor special, încât până noaptea târziu, șezătorile în jurul „nașului” erau o plăcere și o binefacere.

Alături era un biet învățător, tânăr de vreo douăzeci și nouă de ani, frumos, o figură delicată, fină, luminată de doi ochi negri plini parcă de vise.

Ce bogat bagaj de cunoștințe avea acest tânăr învățător de prin părțile Teleormanului, dar care suferea, fără putință de vindecare, de *psihastenie*.

Bietul tânăr, avea obsesii: în buzunare nu umbla, deși n-avea nimic, pentru că avea convingerea că îi sboară ceva de acolo. Ca să se îmbrace îi trebuiau două ceasuri, la fel ca să se culce.

Un băț de chibrit, găsit pe mozaic, îi producea panică, iar dacă ieșea și se plimba pe aleile spitalului, orice pietricică albă, orice pai i se părea că se mișcă, încing o horă fantastică în jurul lui, și o lua la goană.

Încolo, raționamentul clar, utilizarea logică, de o perfectă logică, a cunoștințelor din școală și mai ales a celor dobândite în cei șase ani cât a fost învățător până în anul când a căzut bolnav.

Restul bolnavilor fără importanță: un plutonier major tânăr, frumos ca un brad, bolnav de epilepsie, un funcționar

de la tramvaie cu o paralizie progresivă; în alte rezerve doi alcoolici și nu mai știu cine.

În acest mediu îmi trăiam procesul de dezintoxicare, așteptând ziua când să părăsesc clinica și să alerg, refăcut, spre ocupațiile mele, între care cea mai principală era pregătirea tezei mele de doctorat

II

N-aș putea spune cu precizie de câte zile eram internat în clinică, de câte zile îmi petreceam ceasuri lungi în mediul amintit la început, când, într-o dimineață, s-a petrecut o mică revoluție în saloanele noastre.

Pe sală, lângă o etajeră cu flori, căzuse parcă doborât de multe suferințe lăuntrice, un om.

Alături, un căpitan, probabil rudă, îi șoptea nu știu ce la ureche. Cel doborât pe scaun fuma, fuma mereu și nu răspundea nimic.

Rezemat de calorifer urmăream scena, cu sentimentul de curiozitate al omului de specialitate.

Profesorul, șeful clinicii, trimisese dispoziția ca bolnavului celui nou să i se facă rost neapărat de o rezervă, unde, după cum am aflat repede, dorea să fie absolut singur.

Toate rezervele erau ocupate și doctorul D., secundarul clinicii, trebuia să se frământa cum să așeze bolnavii cei vechi, pentru ca să poată face o rezervă liberă bolnavului celui nou.

Soluția la care s-a oprit în cele din urmă, a fost că să mă evacueze pe mine, trecându-mă cu pat cu tot, în salonul „nașului”.

Era tocmai în orele când trebuia să trecă profesorul în vizita obișnuită și pentru că mutarea aceasta de paturi nu

se putea face atunci, cu menajamente infinite doctorul D. se adresă bolnavului, care începuse să mă preocupe în mod deosebit, rugându-l ca, până se va face liberă camera, să se culce, de simte nevoie, pe cel de-al doilea pat din rezerva mea.

Fără să spună da sau nu, mereu cu țigara în gură, – fumase până atunci peste zece țigări și nu trecuseră douăzeci de minute – sprijinit de căpitanul prieten sau rudă, s-a trântit, așa cum era, cu paltonul pe el, în pat.

A rămas singur acolo. Căpitanul, el însuși cu figura descompusă de durere, nu știu ce vorbea pe sală cu doctorul D.

Într-un târziu am intrat, încet, încet, în camera bolnavului, cameră care era încă și a mea, ca să iau ceva.

Pe noptiera comună aveam mai multe cărți și dânsul luase la întâmplare una. Nu citea, ci se juca, dezmiarda parcă foile tipărite.

Când m-a văzut intrând, cel dintâi gest al lui a fost să pună cartea la loc.

— Mă iartă, te rog – încep el, cu nesfârșite scuze – că am pus mâna pe un lucru al dumitale, un lucru străin. Nu știu ce se petrece cu mine, nu-mi dau seama ce fac. Și încep să plângă un plâns molcom, cu boabe mari de lacrimi.

— Dragă domnule, nu e nimic. Dacă vrei să citești îți stau toate cărțile la dispoziție și îți pot aduce catalogul de la bibliotecă, să-ți alegi ce vrei.

Uite, pe mine mă mută de aci, vei rămânea singur și vei citi. Cartea odihnește și alină suferința.

— Dumneata, după vorbă, șopti aproape, pari moldovean. De unde ești?

— Dintr-un sat din fundul Moldovei. I-am spus comuna și județul.

— Păi și eu sunt de pe acolo. Mama e înmormântată în cimitirul satului unde mi-am trăit copilăria. Cimitirul e pe deal și de acolo se răsfiră căsuțele în vale până în lunca și până în apele Siretului...

Tăcu.

Apoi într-un târziu, pierdut în norii țigărilor ce nu mai contenea să le fumeze, își întoarse față spre mine și îmi spuse rugător:

— Aș vrea să nu te muți din camera aceasta. Probabil că suferi și dumneata, căci altfel n-ai fi ajuns aci. Îmi era teamă că nu voi găsi un suflet cu care să mă înțeleg. Spre norocul meu, te-am întâlnit pe dumneata. Rămâi cu mine. Vrei?

Și îmi căuta mâinile. Mi le strânse mult, mult. Avea febră și simțeam cum fința lui întregă tremura, un tremur nervos și chinuitor.

M-am așezat pe marginea patului, i-am vorbit blând, l-am rugat să se dezbrace și s-a supus ca un copil cuminte.

Când, după jumătate de oră, a intrat profesorul cu întreaga și impresionanta lui suită de medici, interni și surori de caritate, tovarășul meu de cameră, în pijama, își odihnea capul pe perină, cu ochii mari țintuiți în perete, ca și cum acolo ar fi fost așezată o icoană dragă.

Tăcea. Lacrimile îi picurau mereu din ochi, boabe mari, un plâns fără geamăt, un plâns pornit din adâncuri, cu atât mai dureros, cu cât era un plâns mut.

Eu îi dezmierdam fruntea în flăcări, obrajii brăzdați de cutele adânci ale unei suferințe proaspete.

Intrarea profesorului nici n-a băgat-o în seamă.

— Ei, prietene, i se adresă profesorul, am dat ordin să se împlinească tot ce dorești. Vei fi singur...

— Nu, domnule profesor, doresc, dacă se poate, să rămână și dânsul aci – și mă arată pe mine.

— Foarte bine. V-ați împrietenit?

— Da!

— Fumează enorm, am crezut de datoria mea să sem-nalez.

— Lăsați-l, oricât ar fuma, în starea în care este, e mai puțin periculos decât dacă l-am opri.

Apoi profesorul ne-a făcut un semn și într-o clipă a rămas singur cu noul meu prieten.

Cred că au stat două ceasuri împreună. Când a ieșit, profesorul era vădit emoționat. Și noi medicii, oricât suntem deprinși cu suferința omenească, oricât privim de rece orice „caz”, se întâmplă uneori să vină sub ocrotirea noastră anumite drame care înlătură răceala omului de știință și ne fac să suferim ca orice om, tragedia ce aruncă pe pat de chinuri pe semenul nostru.

De bună seamă, profesorul trăise intens drama sufletească a tovarășului meu de cameră.

— Veți acorda toată atenția bolnavului, spuse el suitei în halate albe. E un gazetar de o structură sufletească aparte și vă rog să-l priviți ca pe un prieten al meu, căci îl cunosc de mult și trebuie să facem toate eforturile ca să-l redăm societății, așa cum a fost și cum l-am cunoscut.

Sunase acum masa. Profesorul a plecat odată cu ceilalți. Căpitanul, care am aflat că-i era doar prieten, a intrat în camera lui și a ieșit ștergându-și, cât era de oștean, ochii de lacrimi.

M-am dus și eu la masă în sufrageria comună.

Am mâncat, am trecut apoi în salonul cel mare, am mai ascultat câteva ghidușii „fără perdea” ale lui nea Nae „nașul”, și, după vreun ceas, am intrat încetișor în camera bolnavului celui nou, în camera noastră.

III

Credeam că adormise. În cameră te asfixia fumul de țigară. El stătea rezemat cu spatele de perină, cu țigara în colțul gurii, cu genunchii aduși aproape de bărbie, cu mâinile încleștate pe genunchi.

Plângea mereu și nu mi-a dat nicio atenție.

M-am așezat pe patul meu așa fel ca să-l pot privi în față. Acum, în mine, nu mai era bolnavul, ci viitorul apropiat medic care căuta să facă studii.

Tovarășul meu de cameră era un om în plină maturitate. În părul lui negru și ondulat sclipeau, insistent și indiscret, fire albe de argint.

Chipul brun parcă avea săpate, adânci, brazdele unor torturi lăuntrice. Ochii tulburi și injectați priveau în gol. Trebuie să fie fost în viața lui un temperament în veșnică neliniște, în veșnic fremăt.

Pentru ca să nu observe că-l studiez, m-am prefăcut că dorm, dar țineam ochii întredeschiși.

Deodată și-a desfăcut brațele din încleștarea lor și a început să lovească puternic cu pumnii în marginea patului.

M-am prefăcut că mă deștept și m-am apropiat de el, așezându-mă pe marginea patului său.

Nu m-a observat, sau voii atenție. A aprins o altă țigară – a câta oare în ziua aceea? – și a început să ofteze, mai mult un geamăt surd, decât un oftat.

Fața i s-a crispat deodată, într-un rictus nervos, a izbucnit într-un plâns puternic și, mai întâi ca-n șoaptă, apoi din ce în ce mai puternic, ca un răget de fiară sub cuțit, a prins să rostească un cuvânt, pe care-l repeta mereu, când în șoapte, când în chemare disperată, un cuvânt ce n-avea

niciun înțeles, dar care trebuie să fi fost taina suferinței lui cumplite:

Nyusu!... Nyusu!...

Pe măsură ce repeta cuvântul acesta, agitația creștea, lacrimile nu mai erau boabe, ei șuvoi nepotolit, geamătul era urlet, încât am crezut că e datoria mea să chem supraveghetoarea, ca să-i administreze o injecție calmantă.

Tocmai trecea pe sală colegul de breaslă, internul. Ne-am consultat amândoi și am hotărât ca, pe lângă injecția calmantă, să-i mai facem una cu luminai, ca să-l adormim.

Când am reintrat în cameră și cu nesfârșite ocoluri l-am rugat să ne lase să-i facem injecțiile de care avea nevoie, resemnat și-a întins brațele amândouă:

— Faceți ce vreți cu mine, dar orice medicamente, oricât de vastă v-ar fi știința, nu mă vindecați...

Imediat căzu în starea de mai înainte și iar începu să șoptească, să cheme, să roage pe cineva, de dincolo de încăperile rezervei noastre, pe cineva din adâncurile sufletului lui: Nyusu! Nyusu! Nyusu!...

Într-un gest de desperare se lovi cu pumnii în cap, se dădu cu capul de pereți, urlând de data aceasta: Nyusule! de ce te-ai smuls din mine? Nyusule, tu mă poți face sănătos!

Colegul i-a făcut repede amândouă injecțiile și am plecat, ca să nu-l tulburăm cu nimic.

Am trecut în cancelaria clinicei și, fără să-mi dau seama, am pus mâna pe dosarul lui, dosar cu observațiile clinice și prescripțiile de tratament, ce se întocmesc pentru oricare bolnav.

În stilul rece, obișnuit, scria acolo: „Radu X, de profesiune ziarist, de ani 47, etc. etc., se înșuruiua diversele maladii de care suferise, pentru ca să se ajungă la prezent: